

Řešení sociálně patologických jevů ve školním prostředí z hlediska OSPOD

K tomu, aby bylo možné úspěšně řešit jakékoliv problémové situace je nejdůležitější:

1. Včasnost.
2. Multidisciplinární přístup.

Základem je vytvořit ve škole atmosféru naprosté netolerance k jakémukoliv závadovému jednání. Škola musí mít vytvořen účinný a funkční plán řešení sociálně patologických jevů.

V rámci tohoto plánu je nezbytné:

1. Nastavit jasná pravidla v rámci školy a třídy k řešení všech konkrétních problémových situací.
2. Vytvořit jednotný a jasně vymezený postup všech zaměstnanců školy (konkrétní zodpovědnost třídního učitele, ředitele školy, metodika prevence).
3. Všichni žáci, rodiče i zaměstnanci musí být s těmito pravidly seznámeni.

Multidisciplinární spolupráce škol:

1. Určení odpovědné osoby k řešení sociálně patologického jednání.
2. Navázání úzké spolupráce s příslušným OSPOD.
 - Sociální pracovníci jsou odpovědní k pomoci obětem.
 - Kurátoři pro mládež jsou odpovědní k řešení agresorů.
3. Spolupráce s nejbližším obvodním oddělení PČR – specialisté na mládež.
4. Spolupráce s dalšími institucemi (MP, PPP).

K efektivitě řešení sociálně patologických jevů ve školách je potřeba maximum informací.

1. Každý občan i instituce má povinnost oznámit PČR podezření na spáchání trestného činu na dítěti nebo dítětem, při nesplnění této povinnosti se může občan dopustit trestného činu – neoznámení trestného činu.
2. Každý občan a instituce má povinnost ohlásit OSPOD ohrožené dítě (dle §6 zejména dítě týrané, zneužívané, zanedbávané, dítě dopouštějící se závadového jednání). Nesplnění této povinnosti může být přestupkem, za který lze uložit pokutu.
3. V rámci zajištění účinné sociálně právní ochrany dětí je vhodné obracet se na OSPOD se všemi informacemi, které by mohly naznačovat ohrožení dítěte, a to i tehdy, není-li si oznamovatel jistý závažností své informace. Je na OSPOD posoudit a vyhodnotit sdělení.

Formy vzájemné komunikace:

- V akutních případech telefonicky, emailem.
- Standardizovaně formou výchovných zpráv a písemných sdělení, včetně formulářů vyplývajících ze školského zákona.
- Osobním jednáním např. účast na výchovné komisi, kazuistické řešení problémů konkrétního žáka, multidisciplinární setkávání za účelem sjednocení postupu.

Záškoláctví

1. Za řádné plnění povinné školní docházky jsou plně odpovědní rodiče, případně osoby odpovědné za výchovu.
2. Neomluvená absence do 25 hod. je řešena v rámci školy a školní metodiky a hlášena na OSPOD běžnou formou (telefonicky, email či v rámci výchovné zprávy).

3. Neomluvená absence překračující 25 hod. musí být školou hlášena na příslušný obecní úřad (přestupkové oddělení) k dalšímu řešení v souladu se školním zákonem. Musí být použity zákonem stanovené formuláře a předcházet jednání s rodiči a výchovné komise.
4. Neomluvená absence nad 100 hod. by měla být školou hlášena PČR jako podezření ze spáchání přečinu Ohrožování výchovy mládeže ze strany rodičů.

Skryté záškoláctví

V případě, že rozsáhlá absence žáka je omluvena rodiči a škola má podezření na neoprávněnost těchto omluv, je vhodné informovat OSPOD, který má nástroje k ověření, zda je plněna školní docházka v souladu se zákonem.

Nevhodné chování ve škole, agresivita

V případě těchto projevů dítěte ve škole je škola povinna informovat OSPOD. Písemnému oznámení může předcházet v akutní fázi nejprve telefonický kontakt s příslušným OSPOD a v návaznosti na závažnost situace je nezbytné, aby škola podala informaci o závadovém chování dítěte ve škole i písemnou formou. Pokud chování dítěte vykazuje známky šikany nebo je jakkoliv ohroženo chováním problémového dítěte ve škole zdraví ostatních, je škola povinna mimo OSPOD informovat i PČR.

Šikana

Závažné závadové jednání, které vzniká postupně od drobnějších prohřešků a zpravidla dlouhodobě. Zpravidla má banální začátky i důvody a proto je nejdůležitější včasnost zásahu. Je třeba řešit neprodleně od nejméně závažných problémů.

Řešení by mělo obsahovat:

1. Skupinovou práci s celou třídou (ve spolupráci s PPP).
2. Podporu a pomoc obětem – v rámci OSPOD v kompetenci sociálních pracovníků, psychologická intervence apod.
3. **Práce s agresorem** – v rámci OSPOD v kompetenci kurátorů pro mládež. Kurátor pro mládež, dále dle závažnosti MP, PČR.
 - V rámci OSPOD individuální práce s nezletilým a jeho rodinou.
 - V rámci školy kázeňská opatření – dle školního řádu.
 - Přestupkové eventuálně trestní stíhání konkrétních delikventních činů.
 - Existuje celá škála opatření - dobrovolných, výchovných, terapeutických, psychologických. Výchovná opatření mohou být ukládána OSPOD, opatrovnickým soudem dle zákona o rodině, státním zastupitelstvím a soudy dle zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

Kyberšikana

Je podmnožinou a součástí šikany, přímo souvisí se školním prostředím, a proto je třeba v jejím řešení postupovat stejným způsobem.

Návykové látky ve škole

Pokud škola zjistí, že je ve škole dítě pod vlivem návykové látky, je škola povinna informovat rodiče a OSPOD. Škola nemá pravomoc jít s dítětem k lékaři bez doprovodu zákonného zástupce nebo pracovníka OSPOD. Pokud je dítě pod vlivem návykové látky ve stavu ohrožujícím život, škola musí zajistit převoz do nemocničního zařízení. Pokud zaměstnanci školy zjistí, že v prostorách školy dochází k distribuci návykových látek, je povinna učinit podání na PČR.

Krádeže

Ve školách – pokud ve škole dojde ke krádeži, je povinností školy kromě OSPOD informovat PČR k dalšímu šetření.

Zanedbávané, zneužívané a týrané děti ve škole

Pokud pracovníci školy mají jakékoliv podezření na zanedbávání péče o dítě nebo jeho týrání, jsou povinni toto nahlásit neprodleně na OSPOD a PČR.

Ze Zákona o soc. právní ochraně dětí č.359/1999 Sb. má dle § 53 škola povinnost bezplatně sdělit údaje potřebné pro poskytnutí soc. právní ochrany.

Dle §52 jsou oprávněni zaměstnanci OSPOD navštěvovat dítě ve škole a školském zařízení a dle § 8 dítě, které je schopno formulovat své vlastní názory, má právo pro účely sociálně právní ochrany tyto názory svobodně vyjadřovat při projednávání všech záležitostí, které se ho dotýkají, a to i bez přítomnosti rodičů nebo jiných osob zodpovědných za výchovu dítěte.

Schránka důvěry

Nástroj k včasnému odhalení problémů a možnosti rychlého a efektivního řešení.